

Muzej za umjetnost i obrt u Zagrebu

DEPO GRAFIČKOG DIZAJNA I ARHITEKTURE

Jasna Galjer

Muzej za umjetnost i obrt
Zagreb

birke grafičkog dizajna i arhitekture Muzeja za umjetnost i obrt pripadaju dijelu njegova fundusa koji se sustavno počeo prikupljati u novije vrijeme. Zbirka grafičkog dizajna MUO ima oko 4.000 predmeta s područja vizualnih komunikacija, među

kojima zasebnu cjelinu čine plakati u kronološkom rasponu od njihove pojave u našoj sredini pa do danas.

Zbirka arhitekture sastoji se od nekoliko cjelovitih izložbi radova arhitekata iz Hrvatske te pojedinačnih projekata i njihove dokumentacije, sveukupno oko 500 predmeta.

Obje zbirke dobile su proširenjem prostora MUO na drugom katu južnoga krila objekta novi depo, a time i optimalne uvjete održavanja odnosno čuvanja.

Budući da se izložbe arhitektonskih radova nalaze u svojoj originalnoj ambalaži (drveni sanduci u kojima se izlošci prema potrebi mogu transportirati) i opremi (zastakljeni panoi u drvenim odnosno metalnim okvirima), održavanje takvih predmeta u prostoru koji je suh i zračan relativno je jednostavno.

Međutim, nije tako i s predmetima čiji je osnovni materijal papir, a upravo oni predstavljaju veliku većinu fundusa navedenih zbirki. Propadanje takvih predmeta nastaje kao posljedica djelovanja atmosferskih, mehaničkih ili unutrašnjih kemijskih utjecaja. Štetni atmosferski faktori su: prašina, prljavština, vlaga, toplina, svjetlost i zagađenost zraka. Papir je higroskopan i podjednako osjetljiv kako na pretjeranu vlažnost, tako i na previše suh zrak. Stoga ga treba čuvati u što je moguće ujednačenijim uvjetima vlažnosti i temperature te izvan direktnog utjecaja sunčeve svjetlosti. S obzirom na uništavanje koje nastaje kao posljedica izlaganja papira tim utjecajima, idealno bi bilo čuvati takve predmete u posebno za tu svrhu izrađenim metalnim ormarima s ugrađenim specijalnim zaštitnim sistemom, koji omogućava potpunu zaštitu od svake mikroklimatske promjene i nepovoljnog utjecaja. Međutim, ponuda opreme u našoj sredini zaista je oskudna. U takvoj je situaciji korištenje metalnih, zapravo uredskih ormara, jedino prihvatljivo, a time naravno i najbolje rješenje. U depou zbirke grafičkog dizajna i arhitekture koristi se nekoliko tipova takvih ormara (proizvodi ih na našem tržištu Primat).

Predmeti se klasificiraju i raspoređuju prema vrsti i kronologiji nastajanja. Od djelovanja prašine i svjetla dodatno se zaštićuju tako da se prekrivaju svilenim papirom. Za recentne plakate koji nisu oštećeni koristi se tip tzv. visećih ormara za nacрте, u kojima je svaki plakat pomoću prirodnog ljepljiva i tkanine pričvršćen za nosač od ljepečke. Ovaj sistem pohrane plakata je vrlo funkcionalan jer omogućava preglednost i dostupnost s minimalnom opasnošću od oštećivanja prilikom manipulacije, za razliku od čuvanja plakata u ormarima sa zasebnim ladicama, u kojima su navedeni faktori znatno složeniji.

Smještaj na policama (komponibilni sistem metalnih nosača) organiziran je tako da je svaki pojedini predmet, odnosno skupina koja čini cjelinu, zaštićen papirnim ovitkom. To se pokazuje funkcionalnim jer se na takvom ovitku mogu ispisati osnovni podaci o predmetima, a prema potrebi se svaka omotnica može nakon nekog vremena zamijeniti novom.

Poseban problem čine dijelovi fundusa navedenih zbirki koji zahtijevaju stručne restauratorske i preparatorske zahvate. Takvih je ne mali broj, naročito među predmetima koji potječu iz razdoblja nastajanja grafičkog oblikovanja u našoj sredini, dakle iz druge polovine 19. i s početka 20. stoljeća. Upravo ti predmeti ne samo svojom kvalitetom već i raritetnim obilježjima bezuvjetno zavređuju posebnu zaštitu, kako bi se zaustavio proces njihova daljeg propadanja i kako bi se mogli izložiti, što je jedna od osnovnih funkcija muzeološke prakse.

Primljeno: 24. 5. 1991.

SUMMARY

The Depot of Graphic Design and Architecture

By Jasna Galjer

The collection on graphic design of the Museum of Arts and Crafts in Zagreb holds 4 000 items, and the collection of architecture holds about 500 items. When the Museum was restored and its space redesigned, a new, dry and airy depot was designated for these collections. Storing of paper poses the most difficult task. It is classified according to the kind and chronological order and stored in several types of metal closets, protected from dust and light by silk paper. The recent posters are stored in closets with hangers, so that they can be easily surveyed and manipulated.